

Jaarverslag 2018

Roofvogels en uilen van de Amsterdamse Waterleidingduinen

AFBEELDING 1: Het vrouwtje van de renbaan; een van de oudste uilen van de AWD. Voor het eerst sinds de werkzaamheden op het Renbaanveld (2014) weer gevangen.

Foto's: Fred en Henk-Jan Koning

De Bosuil

In totaal werden in de winter en het voorjaar van 2018 op 16 verschillende plekken Bosuilen vastgesteld. We vingen 20 vrouwtjes en 6 mannetjes, waaronder opvallend veel jonge uilen. Van die 20 vrouwtjes waren er namelijk 9 nog maar 1 jaar oud en van de 6 mannetjes waren er 4 nog maar 1 jaar oud. Er leven momenteel bijna geen oude uilen meer in de AWD. De verreweg twee oudste uilen zijn de vrouwtjes van Zeerust en Renbaan, beide 12 jaar oud. Die van de Renbaan was sinds de aanvang van de Life+ werkzaamheden in haar territorium niet meer gevangen of tot broeden gekomen. We dachten dat de marter en de vele beheer-ingrepen voor een snellere wisseling gezorgd hebben. Meestal verdwenen de oude dieren, nadat een marter zich in een territorium vestigde of direct na aanvang van werkzaamheden van Waternet.

In 7 territoria werden eieren gelegd met een gemiddelde legselgrootte van 2,8 ei/nest. Dit was beduidend lager dan voorgaande jaren (3,6 ei/nest in 2017, 3,8 in

2016 en 3,2 in 2015). Ook het broedsucces was slecht; er vlogen slechts 5 jongen uit, afkomstig uit 3 verschillende nesten. Van de mislukte nesten konden we vaststellen dat 1 nest was verlaten, een ander door de Boommarter was geplunderd en van de andere 2 nesten konden we geen oorzaak vinden. Het slechte broedseizoen werd waarschijnlijk veroorzaakt door een heel slechte voedselsituatie, die weer veroorzaakt was door een heel strenge vorstperiode eind februari, gevolgd door een heel droog voorjaar. De ontwikkeling van de vegetatie en prooidierpopulaties bleef daardoor ver achter ten opzichte van andere jaren.

Bij de Bosuilen van de AWD is vooral het aandeel Bosmuizen bepalend voor de legselgrootte. In jaren dat hun dieet veel bosmuizen bevat, leggen de uilen meer eieren dan in jaren met weinig bosmuizen. Dit jaar bestond 27% van de biomassa van hun dieet uit bosmuizen. Vorig jaar was dat bijvoorbeeld nog 62%. Wanneer er weinig muizen zijn schakelen de uilen over op alternatieve prooien zoals amfibieën en vogels, die dit jaar respectievelijk 27% en 22% van de biomassa van hun dieet uitmaakten. Ook zaten er enkele prooidieren tussen die normaliter zelden door Bosuilen worden gevangen: 2 Wintertalingen, 1 Watersnip en 2 Rosse Vleermuizen. Behalve in de AWD controleerden we ook dit jaar weer een aantal nestkasten op Leeuwenhorst, de Keukenhof en de bossen bij Noordwijkerhout. Daar was de oogst eveneens mager; slechts 5 jongen afkomstig uit 2 nesten vlogen uit. Op Leyduin en Woestduin werden wel 2 volwassen Bosuilen gevangen maar geen nesten gevonden.

BOSUIL JONG

De Buizerd

De Buizerd beleefde ook een mager jaar. In slechts 13 van de 20 territoria werd gebroed, met een gemiddelde legselgrootte van 2,3 ei / nest ($n=11$). Drie nesten werden door Nijlganzen overgenomen, 3 andere werden verlaten en bij het knooppunt lag de nestboom ineens om. Deze Buizerd broedde te midden van de vele Aalscholvers, die daar ook broeden. Ook op het Witteveld hadden we enkele jaren geleden een buizerdnest tussen de Aalscholvers. Kennelijk voelen ze zich er veilig. In de 6 andere nesten werden 12 jongen grootgebracht. Net als voor de Bosuil was er waarschijnlijk ook voor de Buizerd weinig voedsel te vinden en had het Konijn, hun voornaamste prooi, waarschijnlijk ook veel last van de achterblijvende plantengroei.

De Havik

We stelden 8 territoria van de Havik vast. Er werden in 7 nesten eieren gelegd en 1 nest bleef leeg. De gemiddelde legselgrootte was zeer laag 2,6 ei ($n=6$) en een nest werd door Nijlganzen overgenomen. Bij een ander nest zat er bij het tweede bezoek een gat in de bodem. In de andere 5 nesten werden 11 jongen grootgebracht. Dit was het slechtste jaar sinds de komst van de Havik in het duin en waarschijnlijk had ook de Havik last van de lage konijnenstand aangezien de Haviken van de AWD relatief veel Konijnen eten. Daarnaast neemt de Havik ook landelijk af, vooral in het oosten van het land, waar de Havikstand inmiddels is gehalveerd.

Een **NIJLGANS** in een haviksnest

HAVIK

De Sperwer

De Sperwer broedde wederom in dezelfde boom als vorig jaar. Ook zijn bos staat op de nominatie om gedund te worden en waarschijnlijk zal dat het einde van de Sperwer als broedvogel van de AWD betekenen. Dit jaar wist dit paar 5 eieren te leggen en 4 jongen groot te brengen, een stuk beter dan vorig jaar. Toen brachten ze, ook uit 5 eieren, maar 2 jongen groot.

De Wespendif

Na de verstoring van vorig jaar bleef datzelfde Wespendif-territorium dit jaar leeg. In het andere territorium van vorig jaar keerden de Wespendifen wel terug en ook op een nieuwe plek vestigde zich nog een paar. Zo waren er dus toch wederom twee nesten. Beide paren waren succesvol en brachten ieder 2 jongen groot. Helaas zijn er wel weer plannen van Waternet om te gaan kappen in het nieuwe territorium.

De Ransuil

In 2017 werd er twee maal een Ransuil gevangen op de vinkenbaan en dit jaar vonden we tijdens het broedseizoen vers afgeworpen ruiveren bij het Vogelenveld. Toch konden we, ondanks veel zoekwerk, geen nest vinden en hebben we naderhand ook geen uitgevlogen jongen gevonden of gehoord. We vermoeden daarom dat er soms niet broedende uilen in de AWD verblijven of uilen van broedsels die elders mislukt zijn en vervolgens zijn gaan zwerven. Door de zeer lage eksterstand zijn er ook nauwelijks nog geschikte nesten om in te broeden in de AWD. Misschien dat hier verandering in gaat komen als de Havik nog verder achteruit gaat. We zullen zien.

■ *Fred Koning & Henk Jan Koning*